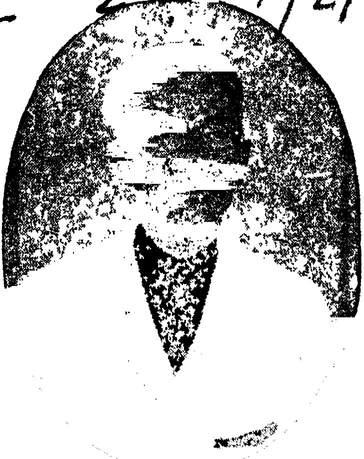
III

2-?-1921

બીજા ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૩.

કિંમત ૦-૨-૦

પોસ્ટેજ જુદું.

મગનલાલ મોતીરામ શાહ

"ડિક્ટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા. શાહપોર-સુરત.

બુકસેલર લલ્લુભાઇ નારણદાસ શ્રીમગ્ગાચોક-સુરત.

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઈનામ અને લાયબ્રેરી માટે મંજુર થએલો અને કેળવણી ખાતાના અધિકારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો.

— બીજા ધોરણનો —

મુખગણિત શિક્ષક ભા ૩.

રચનાર-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

રચનારનું ઠેકાણું-શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું શાહપોર-સુરત.

છાપનાર-નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.

છાપવાનું ઠેકાણું-"શંકર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ ચૌટાનો પુલપર-સુરત.

સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૯ મી પ્રત ૨૭૦૦

કિંમત રૂ. ૦-૧૦-૦ પોરટેજ જુદું.

પુર્ણાંક અને આણપાણના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

૧) કોઇ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨,૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા. જેમકે:—૭૨+૪૦=૧૧૨. ૭૨-૪૦=૩૨.

૨) કોઇ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલાં પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે:—
૫૨+૨૫=(૫૨+૨૦+૫)=૭૭. ૫૨-૨૫=(૫૨-૨૦-૫)=૨૭.

૩) કોઇ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો દુ કરવા. જેમકે.
૩૬+૩૬=૭૨; ૩૬×૨=૭૨.

૪) કોઇ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડાં ચઢાવવાં જેમકે: ૫×૧૦=૫૦, ૫×૧૦૦ =૫૦૦, ૫×૧૦૦૦=૫૦૦૦

૫) કોઈ રકમને ૨૦; ૩૦; ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪એ ગુણી મીડું ચઢાવવુ. ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવા હોય તોબે મીડાં ચઢાવવાં.

૬) આણપાણના અપૂર્ણાંકમાં આણપાણના અપૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમના બીજી રકમના પૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણો ઉમેરવી અથવા બાદ કરવી. જેમકે:—

૧૩ાાા+૪ાાા; ૧૩ાાા+૪=૧૭ાાા, ૧૭ાાા+૦ાાા=૧૮ાા
૧૩ાાા−૪ાાા; ૧૩ાાા−૪= ૯ાાા, ૯ાાા−૦ાાા= ૯

૭) કોઇ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨ા, બે પાણુને બદલે ૫, અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭ા ચઢાવવા. જેમકે—૨૬ા, ૩૭ાા, ૭૮ાાા ને ૧૦ એ ગુણો. પહેલીમાં છેડે એક પાણુ, બીજીમાં બે પાણુ અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણુ છે; માટે ૨૬૨ા, ૩૭૫, ૭૮૭ા

૮) કોઇ રકમને ૨ા, ૫, ૭ાએ ગુણવા હોય તો ૦ા, ૦ાા, ૦ાાા, એ ગુણવા એટલા દશક, કારણ કે ૨ા=૦ા દશક. ૫=૦ાા દશક. ૭ા=૦ાાા દશક છે.

૯) કોઇ રકમને ૧૦૦એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર બે મીડાં ચઢાવવાં, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૫, બે પાણુને બદલે ૫૦ અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭૫ મુકવા.

૧૦) કોઇ રકમને ૨૫, ૫૦,૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦. ૨૫૦, ૩૫૦ એ ગુણવા હોય તો ૦ા, ૦ાા, ૦ાાા, ૧ા, ૧ાા, ૨ાા, ૩ાા એ ગુણવા એટલા સેંકડા. કારણ કે ૨૫=૦ા સો.૫૦=૦ાા સો ૭૫=૦ાાાસો છે.

૧૧) કોઇ રકમને ૦ાએ ભાગવા હોય તો ૪ એ ગુણવા અને ૦ાાં ભાગવા હોય તો ૨ એ ગુણવા, જેમકે;- ૩૭÷૦ા=૩૭×૪=૧૪૮ ૩૭÷૦ાા=૩૭×૨=૭૪,

આનાની ધાત.	૬૪ ,, રૂ. ૪)	૮૦૦ ,, રૂ. ૫૦)
૪ આનાનો રૂ ૦।	૬૮ ,, રૂ. ૪।	૯૦૦ ,, રૂ. ૫૬।
૮ ,, રૂ. ૦॥	૭૨ ,, રૂ. ૪॥	૧૦૦૦ ,, રૂ. ૬૨॥
૧૨ ,, રૂ. ૦॥।	૭૬ ,, રૂ. ૪॥।	
૧૬ ,, રૂ. ૧)	૮૦ ,, રૂ. ૫)	૧૬ આનાનો રૂ. ૧)
૨૦ ,, રૂ. ૧।	૮૪ ,, રૂ. ૫।	૩૨ ,, રૂ. ૨)
૨૪ ,, રૂ. ૧॥	૮૮ ,, રૂ. ૫॥	૪૮ ,, રૂ. ૩)
૨૮ ,, રૂ. ૧॥।	૯૨ ,, રૂ. ૫॥।	૬૪ ,, રૂ. ૪)
૩૨ ,, રૂ. ૨	૯૬ ,, રૂ. ૬)	૮૦ ,, રૂ. ૫)
૩૬ ,, રૂ. ૨।	૧૦૦ ,, રૂ. ૬।	૯૬ ,, રૂ. ૬)
૪૦ ,, રૂ. ૨॥	૨૦૦ ,, રૂ. ૧૨॥	૧૧૨ ,, રૂ. ૭)
૪૪ ,, રૂ. ૨॥।	૩૦૦ ,, રૂ. ૧૮॥।	૧૨૮ ,, રૂ. ૮)
૪૮ ,, રૂ. ૩)	૪૦૦ ,, રૂ. ૨૫)	૧૪૪ ,, રૂ. ૯)
૫૨ ,, રૂ. ૩।	૫૦૦ ,, રૂ. ૩૧।	૧૬૦ ,, રૂ. ૧૦)
૫૬ ,, રૂ. ૩॥	૬૦૦ ,, રૂ. ૩૭॥	સૂચના–ધાત સવળી તથા અવળી મોઢે કરાવવી.
૬૦ ,, રૂ. ૩॥।	૭૦૦ ,, રૂ. ૪૩॥।	

મનોયત્ન ૧.

૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

સૂચના:—એક પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો એકેક પૂછવો.

૧) એક ખુરસીના ચાર રૂપીઆ બેસે તો ૧૯ ખુરસીનું શું બેસશે?

૨) એક કોથળીમાં ૧૮ રૂપીઆ છે, તો એવી ૯ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે?

૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આપીએ તો ૧૭ છોકરાને આપ-
વાને કેટલા પતાસાં જોઇએ?

૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩ અને ૧૪ પાંચ વખત લઇએ તો
કેટલા થાય? પાંચે ગુણીએ તો શું આવે?

૫) ૨૦ ત્રણ વાર લઇએ તો કેટલા થાય? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦
સુધીનો જવાબ બોલો.

૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખીના જવાબ બોલો.

૭) ૧૯×૫, ૧૩×૭, ૧૪×૮, ૧૫×૯, ૧૮×૭, ૧૭×૬ કેટલા?

૮) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૯ છવાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩
નવવાર, અને ૧૮ છવાર તે કેટલા?

૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦, અને ૧૪,
આઠ વખત લઇએ તો કેટલા થાય?

૧૦) ૧૯×૬, ૧૫×૬, ૧૭×૭, ૧૩×૯, ૧૪×૮, ૧૨×૯, ૧૬×૫
અને ૧૮×૮ તે કેટલા?

૧૧) ૭ બેઆનીની દોઢપાઇ કેટલી અને પૈસા કેટલા?

૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.

૧૩) ૪ જમરૂખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલાં
જમરૂખ આવે?

૧૪) કેટલી બેઆની હોય તો ૧૭ રૂપીઆ મળે?

૧૫) ૭૬+૧૯, ૭૨+૧૮, ૧૦૫+૧૫, ૧૧૭+૧૩, ૮૪+૧૨ કેટલા?

૧૬) ૭૭+૧૧, ૯૬+૧૬, ૯૬+૧૨, ૮૪+૧૪, ૮૦+૨૦ કેટલા?

૧૭) ૧૧+૮૮, ૧૨+૯૬, ૧૩+૬૫, ૧૪+૯૮, ૧૫+૭૫ કેટલ?

૧૮) ૧૭+૧૩૬, ૧૮+૧૪૪, ૧૯+૧૫૨, ૨૦+૧૪૦ કેટલા?

૧૯) ૯૫-૧૯, ૯૦-૧૮, ૧૨૦-૧૫, ૧૪૦-૧૪, ૯૬-૧૨, કેટલા?

૨૦) ૮૮–૧૧, ૧૧૨–૧૬, ૧૦૮–૧૨, ૯૮–૧૪, ૧૦૦–૨૦ કેટલા ?

૨૧) ૧૮૦માંથી કંઇ ન વધે ત્યાં સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.

૨૨) ૯૫માં ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૧૩૩માંથી ૧૧૪ જાય તો કેટલા રહે ! ૧૩૩માથી ૧૯ જાય તો કેટલા રહે !

૨૩) ઓગણીઆ, પંદરા, તેરા, સત્તરા અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.

૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામાં ૧૮ છોકરા ખૂટે છે, ત્યારે કેટલા છોકરા હશે !

૨૫) આનાની ચાર લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખે બેઆનાની લીધી તો બધી મળી કેટલી કેરી થઇ ?

૨૬) પાવલાના ૯ લીંબુ મળે તો રૂપીઆના કેટલાં આવશે ?

૨૭) બારોતેરસો, પાંચોતેરસો, આઠોતેરસો સતરોતેરસો, બીલંતરસો, અને દાઓતેરસો એટલે કેટલા ?

૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૩, ૧૧૪, ૧૧૭, ૧૧૨, ૧૮૦ એ આંકમાં કેમ બોલાય ?

૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાંથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી પાઘડી આવે ?

૩૦) ૯૫ બોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ? ઓગણીસ ઓગણીસ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?

૩૧) કેટલા ચોક ૫૨ ? કેટલા પંચા ૬૦ ? કેટલા ચોક સાઠ ?

૩૨) ૧૪૪માં ૮,૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?

૩૩) ૯૬માં ૬ કેટલીવાર,બાર કેટલીવાર, ૮કેટલીવાર અને ૧૬ કેટલીવાર?
૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતા દરેકને ૮ બોર આવ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
૩૭) કયા કયા પલાખામાં ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દશક ?
૩૮) ૭ આનાની પાઇ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?
૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?
૪૦) ૮ પૈસાના ૧૫૨ બોર તો ૭ પૈસાના કેટલા ?
૪૧) ૧૪૪ જે જે પલાખામાં આવતા હોય તે કહો.

મનોયત્ન ૨.

૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

૧) ૨૯×૫, ૨૩×૮, ૨૮×૬, ૨૩×૯, ૨૫×૭. ૨૯×૭ કેટલા ?
૨) ૨૩ પાંચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૬ નવવાર અને ૨૪ ૭ વાર તે કેટલા ?
૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૬, ૨૪ને ત્રણે ગુણીએ તો શું આવે?
૪) એક કોટની શીવડામણી ૭ રૂપીઆ થાય તો ૨૦૪ રૂપીઆમાં કેટલા કોટ શિવાય અને બાકી શું વધે ?
૫) એક ટેબલના ૨૬ રૂપીઆ બેસે છે તો ૮ ટેબલનું શું બેસશે?

૬) ૨૯ ગજનો એક એવા ૭ તાકા છે તો બધું મળીને કેટલા ગજ કપડું હશે ?

૭) એક ગાડામાં ૩૦ મણ એવાં સાત ગાડામાં ઘઉં ભરેલા છે તો બધું મળીને કેટલા મણ ઘઉં હશે ?

૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તે ૭ મહીનાનો કેટલો થશે ?

૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું તોપણ મારી પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૧૦) ઓગણત્રીસા પચીસા, અઠ્ઠાવીસા અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.

૧૧) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩,૫,૭, અને ૪ની પલાખી લખો

૧૨) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખી બોલો.

૧૩) ૨૮ આના સવાકા, ઢણુ અને અધેલા કેટલા ?

૧૪) ૨૨૪, ૧૫૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૭૪, ૨૫૨, ૨૦૭, ૨૬૧ એ આંકમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?

૧૫) છવીસાસો, બેસાતોતેર, બેબાવના, બેતીબોતેર, બેચોત્રીસા લખો.

૧૬) ૧૪૫+૨૯, ૨૦૩+૨૯, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૫+૨૫, ૧૪૭+૨૧, કેટલા?

૧૭) ૩૦+૨૪૦, ૨૧૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૫+૧૫૦, ૨૯+૨૦૩ કેટલા !

૧૮) ૨૦૦–૨૫, ૨૦૭–૨૩, ૧૭૫–૨૫, ૨૨૫–૨૫, કેટલા ?

૧૯) ૧૪૭–૧૨૬, ૧૮૯–૧૬૨, ૧૨૫–૧૦૦, ૧૩૮–૧૧૫, કેટલા ?

૨૦) ૩૦૦માં ૧૨ કેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી હશે ?

૨૧) ૨૬૧માંથી કંઇ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતાં જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.

૨૨) ૧૩૧ ગજ માદરપાટમાંથી ૫ ગજના કેટલા પોતીયાં થાય ?

૨૩) કેટલી વખત ૨૬ કેરી લઉં તો ૨૩૪ કેરી થાય ?
૨૪) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે, તો વર્ગ કેટલા હશે ?
૨૫) એક નિશાળમાં ૨૬૧ છોકરા છે. અને વર્ગ ૯ છે, ત્યારે દરેક વર્ગમાં છોકરા કેટલા હશે ?
૨૬) કેટલી વખત છ લઈએ તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૭૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થ.ય ?
૨૭) ક્યા ક્યા પલાખામાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?
૨૮) મેં એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટ આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?

મનોયત્ન ૩.

અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?
૨) છ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા થશે ?
૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?
૪) હું દરરોજ ૦॥ લાડુ ખાઉં, તો બત્રીસ દિવસ ચાલે એટલા લાડુ છે ત્યારે કેટલા લાડુ હશે ?
૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઓ બેસે છે, તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
૬) ૧૭×૦॥, ૨૩×૦॥, ૪૭×૦॥, ૫૯×૦॥, ૬૭×૦॥, કેટલા ?

૭) અડધાની એકીની પલાખી બોલી જાઓ.
૮) અડધાની એકીની પલાખી બોલો.
૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે, તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
૧૦) ૭ાા રૂપીએ મણ સોપારી મળે તો ૩૭ મણનું શું બેસે ?
૧૧) ૨૭ાામાં ૧૨ાા ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
૧૨) ૨ાા રૂપીઆનું ઘી, ૧ાા રૂપીઆનું શાક અને ૧૨ાા રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળીને કેટલો ખર્ચ થયો ?
૧૩) ૩૦ાા+૦ાા+૭ાા+૩૪ાા મળીને કેટલા થશે ?
૧૪) કેટલીવાર અડધો લઇએ તો ૩૨ાા થાય ?
૧૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા ? ૨૯ અડધાના આખા કેટલા ?
૧૬) ૩૫ રૂપીઆ છે, દરેક ભીખારીને ૦ાા રૂપીઓ આપું તો કેટલાને અપાય ?
૧૭) એક ખમીસની શીવડામણી ૦ાા રૂપીઓ બેસે છે, તો ૨૪ રૂપીઆમાં કેટલા ખમીસ શીવડાવાશે ?
૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઉં તો ૩૭ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?
૧૯) ૩૯ સોપારી છે, તેના અડધા અડધા કેટલા કકડા થશે ?
૨૦) ૪૬ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?.
૨૧) ૩૬ ગજ લુગડાંમાંથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થશે?
૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?
(જ. ૨. ૪. ૬. ઇત્યાદિ)
૨૩) દરરોજ ૦ાા રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?

મનોયત્ન ૪.

દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

૧) એક ને અડધો મળી કેટલા થાય ?
૨) અડધો ને એક મળી કેટલા થાય ?
૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
૪) અડધો કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?
૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
૬) દોઢમાં પેણો કેટલીવાર અને અડધો કેટલીવાર ?
૭) પોણો કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?
૮) દોઢ રૂપીઓ હતો, તેમાં દોઢ રૂપીઓ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ ખાધો કેટલા રહ્યા ?
૧૦) મારી પાસે ૦॥ રૂપીઓ છે, તેમાં શું ઉમેરૂં તો દોઢ રૂપીઓ થાય?
૧૧) ૫૭×૧॥, ૬૯×૧॥, ૯૫×૧॥, ૬૭×૧॥ ૭૦૦×૧॥ કેટલા ?
૧૨) એક તામડામાં દોઢ મણ દૂધ માય તો ૨૭ તામડામાં કેટલું માશે ?
૧૩) રૂપીઆની ૧॥ શેર બાજરી મળે, તો ૩૭ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
૧૪) એક બંડીમાં દોઢ ગજ કપડું વપરાય, તો ૫૯ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડું જોઇએ ?
૧૫) એક આનાના દોઢશેર કારેલાં મળે, તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં આવશે ?
૧૬) એક બળદને ૧॥ શેર અડદ જોઇએ, તો ૬૯ બળદને માટે કેટલા શેર અડદ જોઇશે ?
૧૭) એક લોટાનું વજન ૧॥ શેર થાય, તો ૬૭ લોટાનું વજન કેટલું થશે ?

૧૮) એક સાધુને ૧ાા શેર લોટ આપીએ તો ૯૫ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઇએ ?

૧૯) એક શેર એલચીનો ૧ાા રૂપીઓ બેસે તો ૨૯ શેર એલચીનું શું બેસશે ?

૨૦) મણ ઘીના ૩૫ રૂપીઆ બેસે તો ૧ાા મણનું શું બેસે ?

૨૧) એક તપેલામાંથી દોઢશેરીઓ લોટો ૫૫ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?

૨૨) દોઢની એકીની પલાખી બોલો. એકીની પલાખી બોલો.

૨૩) ૬૯+૧ાા, ૪૬ાા+૧ાા, ૧૦૨+૧ાા, ૪૫+૧ાા, ૯૯+૧ાા કેટલા ?

૨૪) ૧ાા+૮૨ાા, ૧ાા+૪૫, ૧ાા+૬૭ાા, ૧ાા+૭૨ કેટલા ?

૨૫) ૧૦ાા–૧ાા, ૬૯–૧ાા, ૧૦૨–૧ાા, ૧૧૨ાા–૧ાા કેટલા ?

૨૬) ૨૮ાા મણ દૂધમાંથી ૨૭ મણ વપરાયું ત્યારે બાકી કેટલું રહ્યું ?

૨૭) ચોવીસ આખા અને ૨૪ અડધા મળીને કેટલા થાય ?

૨૮) કેટલીવાર દેઢ લઇએ તો ૫૭ થાય ?

૨૯) ૪૬ાામાં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલીવાર દોઢ લઇએ તો ૫૫ાા થાય?

૩૦) ૪૫ રૂપીઆમાંથી દોઢ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?

૩૧) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૭૦ાા રૂપીઆ વહેંચું તો દરેકને શું મળશે ?

૩૨) દોઢ શેર ખાંડ રોજ વપરાય તો ૭૩ાા શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?

૩૩) ૧ાા ગજ ખાદીનો રૂ. ૧ બેસે તો ૪૦ાા ગજ ખાદીનું શું બેસે ?

૩૪) ૭૯ાા રૂપીઆમાં ૫૩ બદન લીધાં તો એકની કિંમત કેટલી પડી?

૩૫) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦૦ાા ? કેટલા દોઢે ૧૫૦૦ ?

૩૬) ૪૩॥ ગજના તાકામાંથી ૧॥ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૩૭) રોજ ૧॥ રૂપીઓ વાપરૂં તો ૭૬॥ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે?

૩૮) દરેક છોકરાને ૧॥ કાગળ આપીએ તો ૩૮ કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?

૩૯) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉં તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?

૪૦) દોઢ રૂપીઆની ૧ શેર હીંગ મળે, તો ૧૭ શેરનું શું બેસશે ?

૪૧) ૪૮માં દોઢ કેટલીવાર ઉમેરૂં તો ૭૨ થાય ?

૪૨) ૫૭ પંચીઆના ૮૫॥ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે ૫ પંચીઆનું શું આપવું પડશે ?

૪૩) એક માણસ રોજ ૧॥ રૂપીઓ કમાય તો ૧૪ માણસો ૫ દિવસમાં શું કમાશે ?

૪૪) ૧॥આને શેર વેગણ મળે છે તો ૧॥ રૂપીઆમાં કેટલા આવશે?

મનોયત્ન ૫.

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

૧) બે ને અડધો કેટલા ?

૨) દોઢામાં શું ઉમેરીએ તો ૨॥ થાય ?

૩) ૪૭॥+૨॥, ૬૭॥+૨॥, ૧૫+૨॥, ૧૦૨॥+૨॥, ૧૮૦+૨॥ કેટલા ?

૪) ૨॥+૮૫, ૨॥+૭૨॥, ૨॥+૪૭॥, ૨॥+૨૦૫, ૨॥+૧૦૦ =કેટલા?

૫) ૧૯૨॥–૨॥, ૧૦૫–૨॥, ૧૦૦–૨॥, ૨૧૦–૨॥ કેટલા ?

૬) ૧૯૦–૧૮૭॥, ૧૬૭॥–૧૬૫, ૧૦૦–૯૭॥ કેટલા ?

૭) ૪૭×૨॥, ૭૯×૨॥, ૮૭×૨॥, ૨૫×૨॥, ૮૨×૨॥ કેટલા ?

૮) એક માણસ ૨॥ રૂપીઆ કાઢે તો ૩૯ માણસના કેટલા રૂ. થાય?

૯) એક કોથળીમાં ૨॥ મણ ઘઉં માય તો ૨૪ કોથળીમાં કેટલા મણ ઘઉં માય ?

૧૦) ૨॥ શેર જીરાનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલા શેર જીરૂં મળે ?

૧૧) એક નોટના રૂ. ૨॥ મળે તો ૩૬ નોટના કેટલા રૂ. મળશે ?

૧૨) રૂ. ૨॥એ શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનું શું બેસે ?

૧૩) મણ કેરીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો ૩૯ મણનું શું બેસે ?

૧૪) એક માણસને ૨॥ રૂપીઆ આપીએ તો ૫૫ માણસને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

૧૫) એક તાવડીનું વજન ૨॥ મણ થાય છે, ત્યારે એવી ૮૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?

૧૬) મણ દૂધમાં ૨॥ શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણ દૂધને માટે કેટલા ચોખા જોઇએ ?

૧૭) ૧ રૂપીઆનું ૨॥ મણ તો ૬૭॥ મણનું શું બેસે ?

૧૮) ૨॥ શેરનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆનું કેટલું આવશે?

૧૯) એક દિવસનો ખરચ ૨॥ રૂપીઆ થાય તો ૭૭ દિવસમાં શું ખરચ થશે ?

૨૦) ૫૪ છત્રી લેવી છે. એક છત્રીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે છે તો કેટલા રૂપીઆ ખરચ થશે ?

૨૧) ૨૯ રૂપીએ તોલો સોનું મળે તો ૨॥ તોલાનું શું આપવું ?

૨૨) ૧ રૂપીઆના ૨॥ શેર મરચાં આવે તો ૨૫ શેરનું શું બેસશે ?

૨૩) કેટલા અડધા હોય તો ૨॥ થાય? અઢીમાં અડધા કેટલીવાર છે ?

૨૪) કેટલા ૦ા અઢી? અઢીમાં ૦ા કેટલીવાર છે?
૨૫) ૧ રૂપીઆનું ૨ાા શેર તો ૪૦ શેરનું શું બેસે?
૨૬) ૨૧૦ રૂપીઆ ૮૪ માણસ વચ્ચે ખરચ થયો, ત્યારે એક માણસને ભાગે શું આવ્યું?
૨૭) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨ાા રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે?
૨૮) કેટલા અઢીએ ૪૫? કેટલીવાર અઢી લઇએ તો ૧૦૦ થાય?
૨૯) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર? ૧૦૦માં ૨ાા કેટલીવાર?
૩૦) રૂ. ૯૭ાા છે, રોજ ૨ાા રૂ. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલશે?
૩૧) ૨ાા આને એક શેર દૂધ મળે તો રૂ. ૨ાામાં કેટલું આવશે?
૩૨) ૭૨ાા રૂપીઆમાં ૨ાા તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો?
૩૩) ૨૭ માણસ છે, અને ૬૭ાા રૂપીઆ છે, તો દરેક માણસને શું મળશે?
૩૪) શેર હીંગના ૨ાા રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમાં કેટલા શેર હીંગ આવશે?
૩૫) રૂ. ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે?
૩૬) એક આનાની ૨ાા શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે?
૩૭) ૨ાા રૂપીઆવાળી ટોપી ૭૨ાા રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે?
૩૮) ૨ાા શેર જલેબીનો ૧ રૂપીઓ પડે તો ૭ાા રૂપીઆની કેટલા શેર જલેબી આવશે?

અનોચ્છેદ ૬. પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય?

૨) ચાર ૦। એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થાય ?

૩) ૦। એ અડધાનો કેટલાઆ ભાગ ? અને આખાનો કેટલામો ભાગ ?

૪) ૧ને ૦।, ૧।ને ૦।, ૧॥ને ૦।, ૧।॥ને ૦। કેટલા ?

૫) ૧૭+૦।, ૨૩+૦।, ૨૮॥+૦।; ૨૮।॥+૦। કેટલા ?

૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, અને ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦માં ૦ાં ઓછો તે કેટલા કહેવાય ?

૭) ૯૯।॥, ૭૮।॥, ૫૭।॥, ૭૬।॥, ૪૯।॥, ૩૭।॥ શબ્દમાં લખો.

૮) ૪૯×૦।, ૫૭×૦।, ૪૩×૦।, ૭૯×૦।, ૬૭×૦। કેટલા ?

૯) દરેક છોકરાને ૦। પેંડો આપું તો ૬૮ છોકરાને આપવાને કેટલા પેંડા જોઇએ ?

૧૦) પાયાની ચચ્ચારની પલાખી બોલો.

૧૧) પાયાની ચચ્ચારની અને અર્ઘાંની બબ્બેની પલાખી બોલો.

૧૨) ૬૯, ૭૩, ૯૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૪૧, ૭૧, અડધાના રૂપીઆ કેટલા ! પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?

૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦, ગજ, ૬૦૦ ગજ, અને ૭૦ ગજમાંથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ? ૦। ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૧૪) ૬૯, ૭૩, ૭૯. ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીઓ કેટલી !

૧૫) ૯ રૂ.ના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ?

૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે, તેની પાવલી કેટલી આવશે ?

૧૭) કેટલીવાર ૦।, ૦। રૂપીઓ લઇએ તો ૧૯ રૂપીઆ થાય !

૧૮) ૧૭, ૫॥, ૨૩॥, ૧૪ અને ૩॥ને પાવે ભાગીએ તો શું આવે !

૧૯) ૨૩ માણસ વચ્ચે ૫ાા રૂપીઆ આપ્યા તો દરેકને શું મળશે?

૨૦) કેટલી વખત ૦। મણ લઇએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩, અને ૨૦ મણ થાય?

૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭ ગજ લુગડામાંથી અડધા ગજના કેટલા કકડા થાય? ૦। ગજના કેટલા થાય?

૨૨) કેટલીવાર ૦। કાગળ લઉં તો ૧૬, ૧૮, ૧૦, ૨૩, ૨૨, આખા કાગળ થાય?

૨૩) ૧૮ વખત ૦। રૂપીઓ લઉં તો કેટલા રૂપીઆ થાય? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી?

૨૪) ૧૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય?

૨૫) રોજ ૦। કાગળ વાપરીએ તો ૩૫ દિવસમાં કેટલા કાગળ વપરાય? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે?

+શેરની ધાત,

શેરના અચ્છેરા	૨	૨ અચ્છેર	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેર	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧ શેર
શેરના અધોળા	૧૬	૧૬ અધોળે	૧ શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ જુના પૈસાભાર	૧ શેર

ટીપ:—૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર અને ૮૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર ગણાય છે.

+ વર્ગમાં વાજવા કાટલાં હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળા-વીને તેમની પાસેજ ઉપજાવી કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સંબંધ જોડવો. જેમકે.

શેરના રૂપીઆભાર ૪૦	પાશેરના પૈસાભાર ૧૮
પોણો શેરના રૂપીઆભાર ૩૦	નવટાંકના પૈસાભાર ૯
અચ્છેરના રૂપીઆભાર ૨૦	અધોળના પૈસાભાર ૪॥
પાશેરના રૂપીઆભાર ૧૦	
નવટાંકના રૂપીઆભાર ૫	૭૨ પૈસાભાર ૧ શેર
અધોળના રૂપીઆભાર ૨॥	૫૪ પૈસાભાર ૦॥। શેર
	૩૬ પૈસાભાર ૦॥ શેર
૪૦ રૂપીઆભાર ૧ શેર	૧૮ પૈસાભાર ૦। શેર
૩૦ રૂપીઆભાર ૦॥। શેર	૯ પૈસાભાર નવટાંક
૨૦ રૂપીઆભાર ૦॥ શેર	૪॥ પૈસાભાર અધોળ
૧૦ રૂપીઆભાર ૦। શેર	
૫ રૂપીઆભાર નવટાંક	શેરના અધોળા ૧૬
૨॥ રૂપીઆભાર અધોળ	પોણોશેરના અધોળા ૧૨
	અચ્છેરના અધોળા ૮
શેરના પૈસાભાર ૭૨	પાશેરના અધોળા ૪
પોણોશેરના પૈસાભાર ૫૪	નવટાંકના અધોળા ૧
અચ્છેરના પૈસાભાર ૩૬	

૧	રૂપીઓ= ૨	અડધા	૧	શેર= ૨	અચ્છેર
૧	રૂપીઓ= ૪	પાવલી	૧	શેર= ૪	પાશેર
૧	રૂપીઓ= ૮	બેઆની	૧	શેર= ૮	નવટાંક
૧	રૂપીઓ=૧૬	આના	૧	શેર=૧૬	અધોળ

૨ અધોળે	નવટાંક	૨ નવટાંકે	પાશેર
૪ અધોળે	પાશેર	૪ નવટાંકે	અચ્છેર
૮ અધોળે	અચ્છેર	૬ નવટાંકે	પોણોશેર
૧૨ અધોળે	પોણોશેર	૮ નવટાંકે	૧ શેર
૧૬ અધોળે	એક શેર		

શેરના	નવટાંક ૮	શેરના	પાશેરા ૪
પોણોશેરના	નવટાંક ૬	પોણોશેરના	પાશેરા ૩
અચ્છેરના	નવટાંક ૪	અચ્છેરના	પાશેર ૨
પાશેરના	નવટાંક ૨		

૨ પાશેરે	અચ્છેર
૩ પાશેરે	પોણોશેર
૪ પાશેરે	૧ શેર

મણની ધાત.

મણના અધમણીઆ	૨	૨ અધમણીઆ	૧ મણ
મણના દસશેરા	૪	૪ દસશેરા	૧ મણ
મણની પાંચશેરી	૮	૮ પાંચશેરી	૧ મણ
મણની અઢીશેરી	૧૬	૧૬ અઢીશેરી	૧ મણ
મણની સવાશેરી	૩૨	૩૨ સવાશેરી	૧ મણ
મણના શેર	૪૦	૪૦ શેર	૧ મણ

૧	મણના શેર	૪૦
૦|||	મણના શેર	૩૦
૦||	મણના શેર	૨૦
૦|	મણના શેર	૧૦

૪૦ શેર	૧	મણ
૩૦ શેર	૦|||	મણ
૨૦ શેર	૦||	મણ
૧૦ શેરે	૦|	મણ

૧	મણની અઢીશેરી	૧૬
૦|||	મણની અઢીશેરી	૧૨
૦||	મણની અઢીશેરી	૮
૦|	મણની અઢીશેરી	૪
૫	શેરની અઢીશેરી	૨

૨ અઢીશેરીએ	૫	શેર
૪ અઢીશેરીએ	૦|	મણ
૮ અઢીશેરીએ	૦||	મણ
૧૨ અઢીશેરીએ	૦|||	મણ
૧૬ અઢીશેરીએ	૧	મણ

૧	મણની પાંચશેરી	૮
૦|||	મણની પાંચશેરી	૬
૦||	મણની પાંચશેરી	૪
૦|	મણની પાંચશેરી	૨

૨ પાંચશેરીએ	૦|	મણ
૪ પાંચશેરીએ	૦||	મણ
૬ પાંચશેરીએ	૦|||	મણ
૮ પાંચશેરીએ	૧	મણ

૧	મણના દસશેરા	૪
૦|||	મણના દસશેરા	૩
૦||	મણના દસશેરા	૨
૦|	મણના દસશેરા	૧

૧ દસશેરો	૦|	મણ
૨ દસશેરા	૦||	મણ
૩ દસશેરા	૦|||	મણ
૪ દસશેરા	૧	મણ

૧×૦ાાા=૦ાાા	૧૧×૦ાાા=૮ા	૨૧×૦ાાા=૧૫ાાા	૩૧×૦ાાા=૨૩ા
૨ ૦ાાા ૧ાા	૧૨ ૦ાાા ૯	૨૨ ૦ાાા ૧૬ાા	૩૨ ૦ાાા ૨૪
૩ ૦ાાા ૨ા	૧૩ ૦ાાા ૯ાાા	૨૩ ૦ાાા ૧૭ા	૩૩ ૦ાાા ૨૪ાાા
૪ ૦ાાા ૩	૧૪ ૦ાાા ૧૦ાા	૨૪ ૦ાાા ૧૮	૩૪ ૦ાાા ૨૫ાા
૫ ૦ાાા ૩ાાા	૧૫ ૦ાાા ૧૧ા	૨૫ ૦ાાા ૧૮ાાા	૩૫ ૦ાાા ૨૬ા
૬ ૦ાાા ૪ાા	૧૬ ૦ાાા ૧૨	૨૬ ૦ાાા ૧૯ાા	૩૬ ૦ાાા ૨૭
૭ ૦ાાા ૫ા	૧૭ ૦ાાા ૧૨ાાા	૨૭ ૦ાાા ૨૦ા	૩૭ ૦ાાા ૨૭ાાા
૮ ૦ાાા ૬	૧૮ ૦ાાા ૧૩ાા	૨૮ ૦ાાા ૨૧	૩૮ ૦ાાા ૨૮ાા
૯ ૦ાાા ૬ાાા	૧૯ ૦ાાા ૧૪ા	૨૯ ૦ાાા ૨૧ાાા	૩૯ ૦ાાા ૨૯ા
૧૦ ૦ાાા ૭ાા	૨૦ ૦ાાા ૧૫	૩૦ ૦ાાા ૨૨ાા	૪૦ ૦ાાા ૩૦

૪૧×૦ાાા=૩૦ાાા	૫૧×૦ાાા=૩૮ા	૬૧×૦ાાા=૪૫ાાા	૭૧×૦ાાા=૫૩ા
૪૨ ૦ાાા ૩૧ાા	૫૨ ૦ાાા ૩૯	૬૨ ૦ાાા ૪૬ાા	૭૨ ૦ાાા ૫૪
૪૩ ૦ાાા ૩૨ા	૫૩ ૦ાાા ૩૯ાાા	૬૩ ૦ાાા ૪૭ા	૭૩ ૦ાાા ૫૪ાાા
૪૪ ૦ાાા ૩૩	૫૪ ૦ાાા ૪૦ાા	૬૪ ૦ાાા ૪૮	૭૪ ૦ાાા ૫૫ાા
૪૫ ૦ાાા ૩૩ાાા	૫૫ ૦ાાા ૪૧ા	૬૫ ૦ાાા ૪૮ાાા	૭૫ ૦ાાા ૫૬ા
૪૬ ૦ાાા ૩૪ાા	૫૬ ૦ાાા ૪૨	૬૬ ૦ાાા ૪૯ાા	૭૬ ૦ાાા ૫૭
૪૭ ૦ાાા ૩૫ા	૫૭ ૦ાાા ૪૨ાાા	૬૭ ૦ાાા ૫૦ા	૭૭ ૦ાાા ૫૭ાાા
૪૮ ૦ાાા ૩૬	૫૮ ૦ાાા ૪૩ાા	૬૮ ૦ાાા ૫૧	૭૮ ૦ાાા ૫૮ાા
૪૯ ૦ાાા ૩૬ાાા	૫૯ ૦ાાા ૪૪ા	૬૯ ૦ાાા ૫૧ાાા	૭૯ ૦ાાા ૫૯ા
૫૦ ૦ાાા ૩૭ાા	૬૦ ૦ાાા ૪૫	૭૦ ૦ાાા ૫૨ાા	૮૦ ૦ાાા ૬૦

૮૧×૦ાાા=૬૦ાાા	૯૧×૦ાાા=૬૮ા
૮૨ ૦ાાા ૬૧ાા	૯૨ ૦ાાા ૬૯
૮૩ ૦ાાા ૬૨ા	૯૩ ૦ાાા ૬૯ાાા
૮૪ ૦ાાા ૬૩	૯૪ ૦ાાા ૭૦ાા
૮૫ ૦ાાા ૬૩ાાા	૯૫ ૦ાાા ૭૧ા
૮૬ ૦ાાા ૬૪ાા	૯૬ ૦ાાા ૭૨
૮૭ ૦ાાા ૬૫ા	૯૭ ૦ાાા ૭૨ાાા
૮૮ ૦ાાા ૬૬	૯૮ ૦ાાા ૭૩ાા
૮૯ ૦ાાા ૬૬ાાા	૯૯ ૦ાાા ૭૪ા
૯૦ ૦ાાા ૬૭ાા	૧૦૦ ૦ાાા ૭૫

દોઢા સાથે પોણાની બેકીની પલાખીનો સંબંધ.

૧×૧॥=૧॥	૨×૦॥।=૧॥	૧૧×૧॥=૧૬॥	૨૨×૦॥।=૧૬॥
૨ ૧॥ ૩	૪ ૦॥। ૩	૧૨ ૧॥ ૧૮	૨૪ ૦॥। ૧૮
૩ ૧॥ ૪॥	૬ ૦॥। ૪॥	૧૩ ૧॥ ૧૯॥	૨૬ ૦॥। ૧૯॥
૪ ૧॥ ૬	૮ ૦॥। ૬	૧૪ ૧॥ ૨૧	૨૮ ૦॥। ૨૧
૫ ૧॥ ૭॥	૧૦ ૦॥। ૭॥	૧૫ ૧॥ ૨૨॥	૩૦ ૦॥। ૨૨॥
૬ ૧॥ ૯	૧૨ ૦॥। ૯	૧૬ ૧॥ ૨૪	૩૨ ૦॥। ૨૪
૭ ૧॥ ૧૦॥	૧૪ ૦॥। ૧૦॥	૧૭ ૧॥ ૨૫॥	૩૪ ૦॥। ૨૫॥
૮ ૧॥ ૧૨	૧૬ ૦॥। ૧૨	૧૮ ૧॥ ૨૭	૩૬ ૦॥। ૨૭
૯ ૧॥ ૧૩॥	૧૮ ૦॥। ૧૩॥	૧૯ ૧॥ ૨૮॥	૩૮ ૦॥। ૨૮॥
૧૦ ૧॥ ૧૫	૨૦ ૦॥। ૧૫	૨૦ ૧॥ ૩૦	૪૦ ૦॥। ૩૦
૨૧×૧॥=૩૧॥	૪૨×૦॥।=૩૧॥	૩૧×૧॥=૪૬॥	૬૨×૦॥।=૪૬॥
૨૨ ૧॥ ૩૩	૪૪ ૦॥। ૩૩	૩૨ ૧॥ ૪૮	૬૪ ૦॥। ૪૮
૨૩ ૧॥ ૩૪॥	૪૬ ૦॥। ૩૪॥	૩૩ ૧॥ ૪૯॥	૬૬ ૦॥। ૪૯॥
૨૪ ૧॥ ૩૬	૪૮ ૦॥। ૩૬	૩૪ ૧॥ ૫૧	૬૮ ૦॥। ૫૧
૨૫ ૧॥ ૩૭॥	૫૦ ૦॥। ૩૭॥	૩૫ ૧॥ ૫૨॥	૭૦ ૦॥। ૫૨॥
૨૬ ૧॥ ૩૯	૫૨ ૦॥। ૩૯	૩૬ ૧॥ ૫૪	૭૨ ૦॥। ૫૪
૨૭ ૧॥ ૪૦॥	૫૪ ૦॥। ૪૦॥	૩૭ ૧॥ ૫૫॥	૭૪ ૦॥। ૫૫॥
૨૮ ૧॥ ૪૨	૫૬ ૦॥। ૪૨	૩૮ ૧॥ ૫૭	૭૬ ૦॥। ૫૭
૨૯ ૧॥ ૪૩॥	૫૮ ૦॥। ૪૩॥	૩૯ ૧॥ ૫૮॥	૭૮ ૦॥। ૫૮॥
૩૦ ૧॥ ૪૫	૬૦ ૦॥। ૪૫	૪૦ ૧॥ ૬૦	૮૦ ૦॥। ૬૦
૪૧×૧॥=૬૧॥	૮૨×૦॥।=૬૧॥		
૪૨ ૧॥ ૬૩	૮૪ ૦॥। ૬૩		
૪૩ ૧॥ ૬૪॥	૮૬ ૦॥। ૬૪॥		
૪૪ ૧॥ ૬૬	૮૮ ૦॥। ૬૬		
૪૫ ૧॥ ૬૭॥	૯૦ ૦॥। ૬૭॥		
૪૬ ૧॥ ૬૯	૯૨ ૦॥। ૬૯		
૪૭ ૧॥ ૭૦॥	૯૪ ૦॥। ૭૦॥		
૪૮ ૧॥ ૭૨	૯૬ ૦॥। ૭૨		
૪૯ ૧॥ ૭૩॥	૯૮ ૦॥। ૭૩॥		
૫૦ ૧॥ ૭૫	૧૦૦ ૦॥। ૭૫		

૧×૧।=૧।	૧૧×૧। ૧૩॥।	૨૧×૧।=૨૬।	૩૧×૧।=૩૮॥।
૨ ૧। ૨॥	૧૨ ૧। ૧૫	૨૨ ૧। ૨૭॥	૩૨ ૧। ૪૦
૩ ૧। ૩॥।	૧૩ ૧। ૧૬।	૨૩ ૧। ૨૮॥।	૩૩ ૧। ૪૧।
૪ ૧। ૫	૧૪ ૧। ૧૭॥	૨૪ ૧। ૩૦	૩૪ ૧। ૪૨॥
૫ ૧। ૬।	૧૫ ૧। ૧૮॥।	૨૫ ૧। ૩૧।	૩૫ ૧। ૪૩॥।
૬ ૧। ૭॥	૧૬ ૧। ૨૦	૨૬ ૧। ૩૨॥	૩૬ ૧। ૪૫
૭ ૧। ૮॥।	૧૭ ૧। ૨૧।	૨૭ ૧। ૩૩॥।	૩૭ ૧। ૪૬।
૮ ૧। ૧૦	૧૮ ૧। ૨૨॥	૨૮ ૧। ૩૫	૩૮ ૧। ૪૭॥
૯ ૧। ૧૧।	૧૯ ૧। ૨૩॥।	૨૯ ૧। ૩૬।	૩૯ ૧। ૪૮॥।
૧૦ ૧। ૧૨॥	૨૦ ૧। ૨૫	૩૦ ૧। ૩૭॥	૪૦ ૧। ૫૦

૪૧×૧।=૫૧।	૫૧×૧।=૬૩॥।	૬૧×૧।=૭૬।	૭૧×૧।=૮૮॥।
૪૨ ૧। ૫૨॥	૫૨ ૧। ૬૫	૬૨ ૧। ૭૭॥	૭૨ ૧। ૯૦
૪૩ ૧। ૫૩॥।	૫૩ ૧। ૬૬।	૬૩ ૧। ૭૮॥।	૭૩ ૧। ૯૧।
૪૪ ૧। ૫૫	૫૪ ૧। ૬૭॥	૬૪ ૧। ૮૦	૭૪ ૧। ૯૨॥
૪૫ ૧। ૫૬।	૫૫ ૧। ૬૮॥।	૬૫ ૧। ૮૧।	૭૫ ૧। ૯૩॥।
૪૬ ૧। ૫૭॥	૫૬ ૧। ૭૦	૬૬ ૧। ૮૨॥	૭૬ ૧। ૯૫
૪૭ ૧। ૫૮॥।	૫૭ ૧। ૭૧।	૬૭ ૧। ૮૩॥।	૭૭ ૧। ૯૬।
૪૮ ૧। ૬૦	૫૮ ૧। ૭૨॥	૬૮ ૧। ૮૫	૭૮ ૧। ૯૭॥
૪૯ ૧। ૬૧।	૫૯ ૧। ૭૩॥।	૬૯ ૧। ૮૬।	૭૯ ૧। ૯૮॥।
૫૦ ૧। ૬૨॥	૬૦ ૧। ૭૫	૭૦ ૧। ૮૭॥	૮૦ ૧। ૧૦૦

૮૧×૧।=૧૦૧।	૯૧×૧।=૧૧૩॥।
૮૨ ૧। ૧૦૨॥	૯૨ ૧। ૧૧૫
૮૩ ૧। ૧૦૩॥।	૯૩ ૧। ૧૧૬।
૮૪ ૧। ૧૦૫	૯૪ ૧। ૧૧૭॥
૮૫ ૧। ૧૦૬।	૯૫ ૧। ૧૧૮॥।
૮૬ ૧। ૧૦૭॥	૯૬ ૧। ૧૨૦
૮૭ ૧। ૧૦૮॥।	૯૭ ૧। ૧૨૧।
૮૮ ૧। ૧૧૦	૯૮ ૧। ૧૨૨॥
૮૯ ૧। ૧૧૧।	૯૯ ૧। ૧૨૩॥।
૯૦ ૧। ૧૧૨॥	૧૦૦૧। ૧૨૫

 અઢીઆની સાથે સવાયાની બેકીની પુઆખીનો સંબંધ.

૧×૨॥=૨॥			૨×૧।=૨॥			૧૧×૨॥=૨૭॥			૨૨×૧।=૨૭॥		
૨	૨॥	૫	૪	૧।	૫	૧૨	૨॥	૩૦	૨૪	૧।	૩૦
૩	૨॥	૭॥	૬	૧।	૭॥	૧૩	૨॥	૩૨॥	૨૬	૧।	૩૨॥
૪	૨॥	૧૦	૮	૧।	૧૦	૧૪	૨॥	૩૫	૨૮	૧।	૩૫
૫	૨॥	૧૨॥	૧૦	૧।	૧૨॥	૧૫	૨॥	૩૭॥	૩૦	૧।	૩૭॥
૬	૨॥	૧૫	૧૨	૧।	૧૫	૧૬	૨॥	૪૦	૩૨	૧।	૪૦
૭	૨॥	૧૭॥	૧૪	૧।	૧૭॥	૧૭	૨॥	૪૨॥	૩૪	૧।	૪૨॥
૮	૨॥	૨૦	૧૬	૧।	૨૦	૧૮	૨॥	૪૫	૩૬	૧।	૪૫
૯	૨॥	૨૨॥	૧૮	૧।	૨૨॥	૧૯	૨॥	૪૭॥	૩૮	૧।	૪૭॥
૧૦	૨॥	૨૫	૨૦	૧।	૨૫	૨૦	૨॥	૫૦	૪૦	૧।	૫૦

૨૧×૨॥=૫૨॥			૪૨×૧।=૫૨॥			૩૧×૨॥=૭૭॥			૬૨×૧।=૭૭॥		
૨૨	૨॥	૫૫	૪૪	૧।	૫૫	૩૨	૨॥	૮૦	૬૪	૧।	૮૦
૨૩	૨॥	૫૭॥	૪૬	૧।	૫૭॥	૩૩	૨॥	૮૨॥	૬૫	૧।	૮૨॥
૨૪	૨॥	૬૦	૪૮	૧।	૬૦	૩૪	૨॥	૮૫	૬૮	૧।	૮૫
૨૫	૨॥	૬૨॥	૫૦	૧।	૬૨॥	૩૫	૨॥	૮૭॥	૭૦	૧।	૮૭॥
૨૬	૨॥	૬૫	૫૨	૧।	૬૫	૩૬	૨॥	૯૦	૭૨	૧।	૯૦
૨૭	૨॥	૬૭॥	૫૪	૧।	૬૭॥	૩૭	૨॥	૯૨॥	૭૪	૧।	૯૨॥
૨૮	૨॥	૭૦	૫૬	૧।	૭૦	૩૮	૨॥	૯૫	૭૬	૧।	૯૫
૨૯	૨॥	૭૨॥	૫૮	૧।	૭૨॥	૩૯	૨॥	૯૭॥	૭૮	૧।	૯૭॥
૩૦	૨॥	૭૫	૬૦	૧।	૭૫	૪૦	૨॥	૧૦૦	૮૦	૧।	૧૦૦

૪૧×૨॥=૧૦૨॥			૮૨×૧।=૧૦૨॥		
૪૨	૨॥	૧૦૫	૮૪	૧।	૧૦૫
૪૩	૨॥	૧૦૭॥	૮૬	૧।	૧૦૭॥
૪૪	૨॥	૧૧૦	૮૮	૧।	૧૧૦
૪૫	૨॥	૧૧૨॥	૯૦	૧।	૧૧૨॥
૪૬	૨॥	૧૧૫	૯૨	૧।	૧૧૫
૪૭	૨॥	૧૧૭॥	૯૪	૧।	૧૧૭॥
૪૮	૨॥	૧૨૦	૯૬	૧।	૧૨૦
૪૯	૨॥	૧૨૨॥	૯૮	૧।	૧૨૨॥
૫૦	૨॥	૧૨૫	૧૦૦	૧।	૧૨૫

એકે પોણું પોણું

૧×	૦ાાા=	૦ાાા
૨	૦ાાા	૧ાા
૩	૦ાાા	૨ા
૪	૦ાાા	૩
૫	૦ાાા	૩ાાા
૬	૦ાાા	૪ાા
૭	૦ાાા	૫ા
૮	૦ાાા	૬
૯	૦ાાા	૬ાાા
૧૦	૦ાાા	૭ાા

સો પોણું પોણુંસો

૧૦૦×	૦ાાા=	૭૫
૨૦૦	૦ાાા	૧૫૦
૩૦૦	૦ાાા	૨૨૫
૪૦૦	૦ાાા	૩૦૦
૫૦૦	૦ાાા	૩૭૫
૬૦૦	૦ાાા	૪૫૦
૭૦૦	૦ાાા	૫૨૫
૮૦૦	૦ાાા	૬૦૦
૯૦૦	૦ાાા	૬૭૫
૧૦૦૦	૦ાાા	૭૫૦

એકે સવા સવા

૧×	૧ા=	૧ા
૨	૧ા	૨ાા
૩	૧ા	૩ાાા
૪	૧ા	૫
૫	૧ા	૬ા
૬	૧ા	૭ાા
૭	૧ા	૮ાાા
૮	૧ા	૧૦
૯	૧ા	૧૧ા
૧૦	૧ા	૧૨ાા

સો સવા સવાસો

૧૦૦×	૧ા=	૧૨૫
૨૦૦	૧ા	૨૫૦
૩૦૦	૧ા	૩૭૫
૪૦૦	૧ા	૫૦૦
૫૦૦	૧ા	૬૨૫
૬૦૦	૧ા	૭૫૦
૭૦૦	૧ા	૮૭૫
૮૦૦	૧ા	૧૦૦૦
૯૦૦	૧ા	૧૧૨૫
૧૦૦૦	૧ા	૧૨૫૦

મનોયત્ન ૭.

નાણાંની બાતનો ઉપયોગ.

૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા? પાવલી કેટલી? બેઆની? આનીઓ? ઢબુ? પૈસા? અને પાઈ કેટલી?

૨) રૂપીઓ કોની કોની બરોબર છે? શું આપવાથી રૂપીઓ મળે?

૩) ૧૬ ઢબુ; ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની; ૧૧૨ આના; ૬૪ પાવલી; ૭૨ પાઇ, અને ૬૪ અડધાની કિંમત કહો.

૪) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા છે ?

૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે, ત્યારે કેટલા આના હશે ?

૬) પાવલામાંથી શું ખરચું તો ૮ પૈસા રહે ?

૭) ૪ આનામાં કેટલા આના ઉમેરૂં તો રૂપીઓ થાય ?

૮) ૧ અડધો, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની, ૧ આની છે તેમાં કેટલા પૈસા નાખું તો એક રૂપીઓ થાય ?

૯) એક આનાની ૧૨ પાઇ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ? અડધાની કેટલી ? નીકલના સિક્કા ગણાવો,

૧૦) ૯, ૬, ૭, અને ૩ આનાની પાઇ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?

૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?

૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા?

૧૩) ૮ આનાની પાઇ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની આની કેટલી ?

૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?

૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢબુ કેટલા ? દોઢ પાઇ કેટલી ?

૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બે આના ને બે પૈસા; આઠ આની ને એક પૈસાની પાઇ કેટલી ?

૧૭) ૨ પૈસાની ૧ પેનશીલ મળે તો ૧॥ રૂપીઆની કેટલી મળે ?

૧૮) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઓછી છે, ત્યારે કેટલી બેઆનીઓ હશે ?

૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી,

હણુની પાપડી અને ૨ આનાના મમરા લીધા હવે મારી પાસે શું રહ્યું ?

૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઓ આપ્યો. તેણે મને ૧ અડધો, ૧ આની ને ૩ પાઇ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?

૨૧) ૧૧૨, ૧૨૮, ૯૬, ૮૦. ૧૪૪, ૪૮, ૩૨, અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?

૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૬, ૪૮, ૫૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?

૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬, અને ૬૦ પાઇના આના કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?

૨૪) ૧૪૮ આનાના કેટલા રૂપીઆ આવે ? અડધા કેટલા આવે ?

૨૫) ૭૪, ૬૭, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?

૨૬) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૨૭) ૧૨ શેરના ૪ આના બેસે તો ૧ શેરનું શું આપવું ?

૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯, અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? રૂપીઆ કેટલા ?

૨૯) પાંચ બેઆનીના પૈસા કેટલા ? અને અધેલા કેટલા ?

૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ બેઆની આપું તો કેટલા રૂપીઆ મળે ?

૩૧) રોજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૩૨) એક આનાના ૧૭ બોરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા મળશે ? અને જો ૧૫૩ લેવા હોય તો શું આપવું ?

૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પાઇ બેસે તો દોઢ આનાના કેટલાં પાન આવશે ? ને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તો શું આપવું ?

૩૪) બે આનાના ૫ જમરૂખ મળે તો ૧ રૂપીઆના કેટલા આવશે ? અને જો ૨૦ જમરૂખ લેવા હોય તો શું આપવું ?

૩૫) ૧૩૦ રૂપીઆ હોય તો પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવે ? ૨ાા રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ મળે ?

૩૬) બેઆનીના બોર વધારે મળે કે ૧૫ પૈસાના ?

૩૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાઇની કેટલી આવે ? અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવું ?

૩૮) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણ મળે તો ત્રણ આનાના કેટલાં ?

મનોયત્ન ૮.

પરચુરણ હિસાબ.

૧) ૧૬ કેરીમાંથી ૧૨ બગડી ગઇ તો સારી કેટલી રહી ?

૨) ૧૫૭ રૂપીઆમાં ૯ રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?

૩) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકિટ લીધી ને દસ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાછું શું મળશે ?

૪) ૨૪માં કેટલા ઉમેરૂં તો ૭૨ થાય ?

૫) ૧૩૯ રૂપીઆમાંથી દસ રૂપીઆવાળી નોટો લેતા ૯ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી નોટો લીધી હશે ?

૬) ૧૨૯ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે ?

૭) બેઆનાની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી ?

૮) એક બકરી રોજ દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?

૯) એક ટોપીનો ૦॥ રૂપીઓ પડે તો ૭૯ ટોપીઓના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?

૧૦) દરેક છોકરાને ૦। શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલું દૂધ જોઈશે ?

૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ? પંદર લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?

૧૨) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?

૧૩) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ? અઢી હજાર એટલે કેટલા સો ?

૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?

૧૫) અઢી રૂપીઆવાળી ૯૬ નોટના કેટલા રૂપીઆ મળે ?

૧૬) એક ઘડિઆળના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો એ લેખે પોણોસો ઘડિઆળનું બેસશે ?

૧૭) એક છત્રીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો ૫૭ છત્રીનું શું આપવું ?

૧૮) એક ઘડિઆળના ૮ રૂપીઆ તો ૨૮ ઘડિઆળનું શું ?

૧૯) ૩૪ રૂપીઆનું એક મણ ઘી મળે તો ૨॥ મણનું શું ?

૨૦ એક આનામાં ૦॥ મણ ભાર લઈ જવાય તો ૧૭ આનામાં કેટલો ભાર લઈ જવાય ?

૨૧) એક પૈસાવાળી ૯૬ ટિકિટ આપી, તેને બદલે ૦॥ આનાવાળી કેટલી ટિકિટ લેવી ? આનાવાળી કેટલી લેવી ?

૨૨) દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ એક ને ૪ રૂપીઆ રોકડા છે; ત્યારે બધું મળી કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૨૩) એક રૂપીઆના ૨॥ શેર સોપારી મળે છે. અને ૨॥ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે ?

૨૪) આગગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે, તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગે ?

૨૫) દરેક છોકરાને ૦।, ૦। રૂપીઓ આપતાં ૨॥ રૂપીઆની નોટ-માંથી કટલા છોકરાને અપાશે ?

૨૬) સાડીસો, પોણીસો, પોણુસો, અને દોઢસો આંકડામાં લખો.

૨૭) ૯૯॥ અને ૭૫ શબ્દમાં લખો.

૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?

૨૯) એક ચોપડીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ચોપડી આવશે ? ૦॥ હજાર એટલે કેટલા સો ?

૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા દુ ૪૨ ?

૩૧) ૧૯૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ઉમેરીએ તો કેટલી કેરી થાય ?

૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ જાય તો કેટલા રહે ?

૩૩) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે ભાગે આપતાં દરેકને કેટલી આવે ? સાડી બારસો એટલે કેટલા હજાર ?

૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧॥ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી કેટલાં તાળાં આવશે ?

૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો એ હિસાબે એક રૂપી-આની કેટલી સ્લેટ પડી ? અને એક સ્લેટનું શું પડ્યું ?

૩૬) એક શાલના ૨૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી શાલ આવશે ?

૩૭) ૭૫ રૂપીઆ ૫૦ છોકરાઓ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?

૩૮) ૪૨ ગજ લાંબું દોરડું છે, તેમાંથી ૧ાા, ૧॥ ગજના કકડા કરીએ તો કેટલા થાય ?

૩૯) એક ટોપીના ૨ાા રૂપીઆ લેખે ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

૪૦) ૨ાા મણ ઘીના ૯૨ાા રૂપીઆ પડે તો એક મણનું શું ?

૪૧) ૮૭ાા રૂપીઆમાં ૨ાા મણ ઘી આવ્યું તો ૩૫ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?

૪૨) એક મજુર ૨ાા મણ વજન ઉપાડે તો ૫૨ાા મણ વજનને માટે કેટલા મજુર જોઇશે ?

૪૩) કેટલા છક્કે ૭૨ ? કેટલા ચોક ૭૨, કેટલા તરી ૭૨ ?

૪૪) કેટલા પોણે ૭૨ ? કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા નવાં ૭૨ ?

૪૫) જો દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપું તો ૯૬ રૂપીઆ-માંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બબ્બે; છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર; સોળ સોળ; અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપું તો કેટલા માણસને અપાય ?

૪૬) ૪૮ છોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની, છ છની, આઠ આઠની, સોળ સોળની, અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર કરવી ?

૪૭) ૯૫ રૂપીઆમાંથી ૨ાા રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?

૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ઘઉં છે, જો મારે તે ૭૦ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?

૪૯) પંદરે કાને દોકડો એમ ક્યા ક્યા પલ્લામાં દોકડો આવશે?

૫૦) ૨૯ કોથળામાં ૧૪૫ મણ અનાજ ભરાય તો ૭ કોથળામાં કેટલા મણ ભરાશે ?

૫૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?

૫૨) ૭ાા મણના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણનું શું ?

૫૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવાપાંચ રૂપીઆનું કેટલું ?

૫૪) ૮ માણસ જમાડતાં રૂ. ૫ ખર્ચ થાય તો રૂ. ૮૦માં કેટલાં માણસ જમાશે ?

૫૫) ૧૨ માણસ રૂ. ૧૮ કમાય તો ૨૩ માણસ શું કમાય ?

૫૬) ૧૫ાા કલાકમાં ૬૩ માઇલ જવાય તો ૪૨ માઇલ જવાને કેટલો વખત લાગશે ?

૫૭) રૂ. ૩૫૦નું ૧૦ મણ તો ૮ મણનું શું ?

૫૮) ૨ આનાનું ૧ાા શેર તો રૂ. ૧નું કેટલું ?

૫૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાલે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂ. જોઇએ?

૬૦) ૨૦ કનકવાનો રૂ. ૧ા તો ૩૫ કનકવાનું શું ?

૬૧) ૫ રૂપીએ મણની ૧૫ મણ મેથીને બદલે ૩ રૂપીએ મણની કેટલી રાઈ લેવી.

૬૨) ૪ પૈસાની બોર લીધાં, ૭ પૈસા મારા ભાઇએ આપ્યા. ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે ?

૬૩) પૈસાના ૮ લેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરૂખ લીધાં અને તે બધાં પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યાં જેથી મને ૧૬ પૈસા ઉપજ્યા ત્યારે મેં કેટલા પૈસાના જમરૂખ લીધાં હશે ?

સમાપ્ત.

તારીખ ૧ લી જુને સને ૧૯૧૮